

Okrugli sto „(Ne) korišćena prava građana i građanki u oblasti zaštite životne sredine u Republici Srbiji“ održan je danas u Paraćinu, u organizaciji tri udruženja građana, Unekop-iz Paraćna, beogradskog Cekor-a i Arhus centra iz Kragujevca.

Na njemu se govorilo o procenama uticaja na životnu sredinu i strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu kao i mogućim alatima za zaštitu javnog interesa.

Tema prava građana u oblasti zaštite životne sredine je, ovih dana, reklo bi se u žiži javnosti posle brojnih kontroverzi koje prate gradnju mini hidro elektrana i sve češćih slučajeva građanskog aktivizma izraženog kroz njihova protestna okupljanja.

Današnji skup u Paraćinu je u tom kontekstu dobrodošao jer se na njemu čulo, uz brojne primere i argumente iz svakodnevnice, da građanski aktivizam kakvog smo, kroz medijske natpise, svedoci ovih dana dolazi sa velikim zakašnjenjem kada je, malte nemoguće izmentiti većinu stvari vezanih za gradnju mini hidro elektrana. I ne samo ovih, nazovimo ih, malih energetske objekata već i u većini drugih investicionih aktivnosti u oblasti energetike ali i u drugim sektorima a koji se tiču njihovog uticaja na kvalitet životne sredine.

Zakasneli građanski aktivizam i devastirana životna sredina u Srbiji posledice su istih uzorka. Zajednički imenitelj tih uzroka je nezainteresovanost građana i njihovih reprezentata na svim nivoima organizovanja države, drugih institucionalnih aktera (udruženja građana, obrazovnih i naučnih ustanova) i većine medija za aktivnosti koje se tiču zaštite životne sredine a posebno za procedure i postupanja pri donošenju i primeni propisa koji se tiču zaštite životne sredine.

Jeste Srbija, reće će neko, 12. maja 2009. godine ratifikovala „Arhsku konvenciju“ usvojenu još 25. juna 1998. godine na IV Konferenciji „Životna sredina za Evropu“ organizovanoj od strane Ekonomske komisije Ujedinjenih Nacija za Evropu, taj bazni normativni instrument zaštite životne sredine baziran na tri grupe pravila, ali danas, bezmalo deceniju kasnije možemo, sa žaljenjem, konstatovati da se sa njegovom primenom malo omaklo kako u našem pravnom poretku a posebno u praktičnim aktivnostima koje narušavaju životnu sredinu.

Tri bazna principa iz Arhuske konvencije: pravo građana na dostupnost informacija, pravo građana da učestvuju u donošenju odluka o životnoj sredini i pravo na pravnu zaštitu slučaju kada su prethodna dva prava povređena retko se mogu sresti, u praksi, posebno.

Zato i ne čudi što se kod nas uobičajeni ciklus kod donošenja odluka od javnog, opšteg interesa u oblasti zaštite životne sredine najčešće izrodi u svojevrsni „cirkus“.

A i tada kada dobijemo dokumenta poput, recimo, većine naših Prostornih planova, često, zasnovana na pogrešnim parametrima kod procena uticaja na životnu sredinu naš pravosudni sistem ostaje „gluv“ za eventualne primedbe građana.

.Biće nam stanje u oblasti zaštite životne sredine i teže nego sadašnje sve dok, i dalje,

ostanu u čudnoj, i neprodnoj, simbiozi neinformisani i nezaintersovani građani sa njihovim pravom da imaju zdravu životnu sredinu i korporativni kapital koji vođen profitom kao svojim „uslovom svih uslova“ nameće svoja „pravila igre“ uz nesebičnu pomoć ogromne većine izabраниh predstavnika građana na svim nivoima vlasti.

Zar je teško ,primera radi, zamenit postojeće fid in tarife za energiju dobijenu iz mini hidro elektarana regularnim proizvodnim tarifama EPS-a i tako, jednim potezom pera, rešiti bar jedan od brojnih problema u našoj životnoj sredini?

Zar treba čekati neki akcidentn većeg obima i težih posledica po životnu okolinu i zdravlje ljudi da bi smo se dozvali pameti i počeli odgovornije da se odnosimo prema budućnosti naše sve malobrojnije populacije?

Izvor: danas.rs